

Cyngor Sir Ynys Môn

ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	22 MEDI 2026
PWNC:	ADRODDIAD MONITRO'R GYLLIDEB GYFALAF - CHWARTER CYNTAF 2026/27
DEILYDD PORTFFOLIO:	CYNG ROBIN WILLIAMS – DIRPRWY ARWEINYDD A DEILYDD PORTFFOLIO - CYLLID, BUSNES CORFFORAETHOL A PHROFIAD Y CWSMER
PENNAETH GWASANAETH / CYFARWYDDWR:	MARC JONES - CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) A SWYDDOG ADRAN 151
AWDUR YR ADRODDIAD:	JEMMA ROBINSON, CYFRIFYDD CYFALAF
AELODAU LLEOL:	D/B

A - Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

- Argymhellir fod y Pwyllgor Gwaith yn nodi cynnydd y gwariant a'r derbyniadau yn erbyn cyllideb gyfalaf 2026/27 yn ystod chwarter 1.
- Cymeradwyo'r cynlluniau ychwanegol, gwerth £7.438m, a ychwanegwyd i'r rhaglen gyfalaf a'r newidiadau cyllido, yn unol ag Atodiad C, fydd yn rhoi cyllideb gyfalaf ddiwygiedig o £72.127m ar gyfer 2026/27.

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Amherthnasol

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

- Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol y gyllideb gyfalaf ar gyfer chwarter cyntaf y flwyddyn ariannol.
- Mae monitro'r gyllideb yn swyddogaeth a neilltuwyd i'r Pwyllgor Gwaith.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Mae'r penderfyniad yn addasu'r gyllideb gyfalaf ar gyfer 2026/27 a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Mawrth 2026, trwy ychwanegu prosiectau sy'n cael eu cyllido gan grantiau at y rhaglen gyfalaf ac addasu'r cyllid ar gyfer prosiectau penodol, fel y nodir yn Atodiad C.

Dd - Asesu'r effaith bosib (os yw'n berthnasol)

1. Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion hir dymor fel ynys?

Mae'r gyllideb gyfalaf yn cyllido buddsoddiadau mewn asedau ac isadeiledd sy'n angenrheidiol er mwyn i'r Cyngor gyflawni'r amcanion hir dymor a nodir yn ei Gynllun Corfforaethol a'r Strategaeth Gyfalaf.

2. A ragwelir y bydd y penderfyniad hwn yn atal costau/dibyniaeth ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?

Bydd rhai o'r buddsoddiadau unigol, e.e. gwaith atal llifogydd, yn atal costau yn y dyfodol, tra bydd eraill, e.e. prosiectau'r Gronfa Gofal Integredig (ICF), yn lleihau dibyniaeth ar y Cyngor i ddarparu gwasanaethau mwy costus.

3. A fuom yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, gyda phwy?

Mae cyllid ar gyfer y prosiectau wedi'i gytuno a'i gynllunio gyda sefydliadau eraill, a Llywodraeth Cymru yn arbennig.

4. A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth gynllunio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â dinasyddion Môn ynghylch Cynllun Corfforaethol y Cyngor a'r Rhaglen Gyfalaf 2026/27.

5. Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Mae rhai o'r prosiectau a gyllidir gan y rhaglen gyfalaf yn effeithio ar yr agenda cydraddoldeb, e.e. mynediad i'r anabl i ysgolion, grantiau cyfleusterau i'r anabl (DFG). Dim effaith ar y Gymraeg.

6. Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar unrhyw un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

Ni nodwyd unrhyw effaith yn sgil y penderfyniad.

7. Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Ni nodwyd unrhyw effaith.

E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori a beth oedd eu sylwadau?

1. Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	Mae'r TA wedi adolygu'r adroddiad ac mae eu sylwadau wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad terfynol.
2. Cyllid / Swyddog Adran 151	Amherthnasol - adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3. Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro'n aelod o'r TA ac mae ei sylwadau wedi cael eu hystyried.
4. AD	Amherthnasol
5. Eiddo	Ymgynghorwyd â'r Gwasanaeth Eiddo mewn perthynas ag elfennau o'r rhaglen sy'n cael eu rheoli gan y gwasanaeth hwnnw.
6. TG	Amherthnasol
7. Caffael	Amherthnasol
8. Sgriwtini	Mae'r Panel Sgriwtini Cyllid wedi ystyried yr adroddiad yn ei gyfarfod ar 3 Medi 2026.
9. Aelodau Lleol	Amherthnasol

F - Atodiadau

Atodiad A - Adroddiad Monitro'r Gyllideb Gyfalaf - Chwarter 1 2026/27 Atodiad B - Crynodeb o Wariant Prosiectau Cyfalaf hyd yma yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf, a Rhagolwg o Wariant ar Ddiwedd y Flwyddyn Atodiad C - Newidiadau i gyllidebau / cynlluniau ychwanegol a ychwanegwyd yn dilyn gosod y gyllideb
--

Ff- Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am fwy o wybodaeth)

• Cyllideb Gyfalaf 2026/27, fel y'i cymeradwywyd gan y Cyngor llawn ar 5 Mawrth 2026; • Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2026/27, a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn ar 5 Mawrth 2026; ac • Adroddiad Alldro Cyfalaf 2025/26, a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 21 Gorffennaf 2026.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1** Dyma adroddiad monitro'r gyllideb gyfalaf ar gyfer chwarter cyntaf y flwyddyn ariannol ac mae'n caniatáu i Aelodau nodi cynnydd gwariant cyfalaf a derbyniadau cyfalaf yn erbyn y gyllideb gyfalaf.
- 1.2** Ym mis Mawrth 2026, cymeradwyodd y Cyngor raglen gyfalaf ar gyfer gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â thai o £22.512m ar gyfer 2026/27, a rhaglen gyfalaf o £31.572m ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai (CRT). Yn ogystal, ym mis Gorffennaf 2026, cytunodd y Pwyllgor Gwaith i ddwyn ymlaen o 2025/26 llithriad cyfalaf oedd wedi ei addasu (£8.950m) a chyllid ychwanegol o'r cronfeydd wrth gefn (£1.655m), a daw hyn â chyfanswm y rhaglen gyfalaf ar gyfer gwasanaethau nad ydynt yn ymwneud â thai i £29.163m, a £35.526m ar gyfer y CRT. Ychwanegwyd cynlluniau ychwanegol gwerth cyfanswm o £7.438m at y rhaglen ar ôl gosod y gyllideb, ac mae'r rhan fwyaf ohonynt yn cael eu cyllido gan grantiau a thrwy addasu cyllid. Daw hyn â chyfanswm y gyllideb gyfalaf ar gyfer 2026/27 i £72.127m. Dangosir hyn yn y tabl isod:-

	Cyllideb wreiddiol 2026/27 a gymeradwywyd gan y Cyngor Llawn	Llithriad wedi'i ddiwygio a chyllid ychwanegol o gronfeydd wrth gefn, a gymeradwywyd ym mis Gorffennaf 2026	Cynlluniau ychwanegol / addasiadau ers gosod y gyllideb	CYFANSWM
Cyllidwyd Gan:	£'000	£'000	£'000	£'000
Grant	30,096	3,076	11,607	44,779
Benthyca â Chefnogaeth	5,047	351	(82)	5,316
Benthyca Digefnogaeth	9,800	2,227	(5,206)	6,821
Cyfraniad Refeniw	5,418	1,851	1,352	8,621
Derbyniadau Cyfalaf	271	537	0	808
Cronfeydd Wrth Gefn	3,452	2,088	(233)	5,307
Benthyciad	0	475	0	475
CYFANSWM	54,084	10,605	7,438	72,127

Gweler Atodiad C am fanylion newidiadau i gyllidebau / cynlluniau ychwanegol a ychwanegwyd ers gosod y gyllideb.

2. CYNNYDD MEWN PERTHYNAS Â GWARIANT 2026/27

- 2.1** Isod ceir tabl sy'n crynhoi cyllideb flynyddol rhaglen gyfalaf 2026/27 a sut mae'n cael ei gyllido, ynghyd â gwariant cyfalaf hyd at 30 Mehefin 2026:-

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol £'000	Gwariant Gwirioneddol £'000	Gwariant wedi'i Ymrwymo £'000	Cyfanswm Gwariant £'000	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd %
Tai - Cronfa Gyffredinol	2,685	20	596	616	23
Tai - CRT	33,263	4,010	0	4,010	12
Dysgu Gydol Oes	4,061	68	57	125	3
Economaidd ac Adfywio	12,757	1,737	1,348	3,085	24
Priffyrdd	7,689	57	153	210	3
Rheoli Gwastraff	5,043	219	306	525	10
Eiddo	4,781	5	0	5	0
Trawsnewid	1,536	10	42	52	3
Gwasanaethau Oedolion	312	0	0	0	0
Cyfanswm	72,127	6,126	2,502	8,628	12
Cyllidwyd Gan:					
Grantiau Cyfalaf	44,779				
Derbyniadau Cyfalaf	808				
Benthyca â Chefnogaeth	5,316				
Benthyca Digefnogaeth	6,821				
Cyfraniad Refeniw	8,621				
Cronfeydd Wrth Gefn	5,307				
Benthyciad	475				
Cyfanswm Cyllid	72,127				

- 2.2** Hyd yma, mae 12% o gyllideb flynyddol y Gronfa Gyffredinol wedi cael ei wario. Gellir gweld yr holl gynlluniau cyfalaf a'u gwariant yn Atodiad B. Mae nifer o gynlluniau grantiau cyfalaf yn 2026/27, ac mae diweddariad arnynt wedi'i gynnwys yn Adran 3.1 yn yr adroddiad hwn.
- 2.3** Mae'r CRT wedi gwario 12% o'r gyllideb flynyddol. Am ragor o wybodaeth am wariant cyfalaf y CRT a rhagolwg o wariant, gweler adroddiad monitro cyllideb chwarter 1 y CRT a gyflwynir i'r Pwyllgor hwn ar 22 Medi 2026.

3. CYLLID

3.1 Grantiau Cyfalaf

3.1.1 Mae Rhaglen Gyfalaf 2026/27 yn cynnwys nifer o gynlluniau Grantiau Cyfalaf ac mae'r rhan fwyaf ohonynt wedi cychwyn ac yn mynd rhagddynt. Cyflwynir diweddariad byr ar y cynlluniau hynny isod:-

- **Star - Man Aros Dros Dro** - Dyfarnwyd £1.507m i alluogi'r Cyngor i ddatblygu Man Aros Dros Dro gyda 10 o lecynnau. Cyllid yw hwn ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2026 a 31 Mawrth 2028, ac mae disgwyl i £1.261m gael ei hawlio yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27, yn unol â'r proffil talu a'r amodau hawlio.
- **Galluogi** - Dyfarnwyd £0.202m i gynorthwyo pobl hŷn, anabl ac agored i niwed trwy ganiatáu iddynt gael eu rhyddhau'n gynt o'r ysbyty i gartref diogel a chyfforddus a lleihau oedi wrth drosglwyddo gofal, atal pobl rhag cael eu hanfon i'r ysbyty yn ddianghenraid trwy fynd i'r afael â damweiniau yn y cartref y gellir eu hatal, lleihau pecynnau gofal a dibyniaeth ar ofalwyr (gofalwyr cyflogedig a gofalwyr di-dâl) a gwella gallu unigolion i gynnal eu hannibyniaeth yn eu cartrefi. Ni fu unrhyw wariant yn ystod chwarter 1, ond disgwylir i'r grant gael ei ddefnyddio'n llawn yn unol ag amodau'r grant.
- **Grantiau ar gyfer Mân Waith (Cynlluniau Llifogydd)** - Cymeradwywyd 5 cynllun adeiladu ar gyfer 2026/27, a rhagwelir gwariant llawn ar bob cynllun.

- **Teithio Llesol** – Sicrhawyd grant o £2.805m gan Lywodraeth Cymru (LIC) i gynyddu lefelau teithio llesol a gwella iechyd a lles, gwella ansawdd aer, lleihau allyriadau carbon, cysylltu cymunedau a gwella teithio llesol ar gyfer cyflogaeth, addysg a gwasanaethau allweddol, cyrchfannau a thrafnidiaeth gyhoeddus.
 - £0.500m ar gyfer gwaith craidd ar nifer o gynlluniau arfaethedig, ac mae'n cynnwys gwaith datblygu ymlaen llaw, mân waith a gweithgareddau monitro ac arfarnu.
 - £0.085m mewn perthynas â Malltraeth i Niwbwrch - er mwyn cwblhau'r gwaith.
 - £1.500m mewn perthynas â Benllech, ar gyfer adeiladu llwybr cerdded, olwyno a beicio.

Ychydig iawn o gyllid a wariwyd yn ystod chwarter 1, ond disgwylir i'r cyllid grant gael ei wario'n llawn.

- **Cronfa Trawsnewid i Gerbydau Allyriadau isel iawn (2026/27)** – Dyfarnwyd £0.350m i hyrwyddo prosiectau isadeiledd gwefru cerbydau trydan yn unol â Strategaeth Gwefru Cerbydau Trydan LIC. Bydd y cyllid yn cynorthwyo'r Cyngor i barhau i ddarparu cyfleusterau gwefru cerbydau trydan mewn meysydd parcio, ynghyd â chydlynw gwybodaeth. Cwblhawyd proses dendro ar gyfer y Cytundeb Consesiynol Mannau Gwefru Cerbydau Trydan a chyhoeddwyd bwriad i ddyfarnu'r contract. Fodd bynnag, mae trafodaethau ynghylch addasu'r contract a sicrwydd ariannol yn mynd rhagddynt cyn dyfarnu'r contract yn ffurfiol. Mae gwaith galluogi wedi dechrau ar safle Porth Swtan. Bydd y cyllid yn cael ei hawlio'n llawn yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.
- **Gwella Isadeiledd Bysiau** - Dyfarnwyd £0.250m i wireddu cynlluniau gwella isadeiledd bysiau mewn rhwng 3 a 5 arhosfan fysiau a gosod codau QR mewn arhosfannau bysiau mewn ardaloedd gwledig. Disgwylir i'r gyllideb gael ei gwario'n llawn yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.
- **Cyllid Cyfalaf Diogelwch Ffyrdd** - Dyfarnwyd £0.500m i hwyluso gwelliannau priffyrdd i fynd i'r afael â rhannau o ffyrdd lle bu nifer o ddamweiniau, yn cynnwys damweiniau lle cafodd pobl eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol. Disgwylir i'r cyllid grant gael ei wario'n llawn yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27.
- **Grant Gwres Carbon Isel (4 grant)** – dyfarnwyd cyfanswm o £15.7m ar draws pedwar grant ar wahân. Erbyn hyn, mae disgwyl i'r pedwar gael eu cwblhau yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27. Mae Gwasanaeth Ynni LIC yn darparu cyllid grant tuag at 90% o'r costau ac mae'r Cyngor yn darparu cyllid cyfatebol ar gyfer y 10% sy'n weddill o gyllidebau cyfalaf cyfredol.
- **Grant Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) (2026/27)** – Dyfarnwyd £0.468m o gyllid grant gan LIC yn 2026/27 i gefnogi dysgwyr sydd ag ADY. Nod y grant yw gwneud y gorau o amgylcheddau dysgu ar gyfer plant a phobl ifanc anabl, neu sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, er mwyn gwella hygyrchedd, hyrwyddo arfer cynhwysol, cefnogi dysgu a llesiant disgyblion. Bydd hyn yn cefnogi amcanion ADY a'r Tribiwnlys Addysg a diwygio ADY, er mwyn creu system ddwyieithog unedig ar gyfer cefnogi plant a phobl ifanc rhwng 0 a 25 sydd ag ADY, a chyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru mewn ysgolion. Mae disgwyl i'r gyllideb gael ei gwario'n llawn ar y prosiectau presennol sydd wedi'u cynnwys yn y rhaglen i'w cyflawni o dan y grant hwn.
- **Grant Ysgolion Bro (2026/27)** - Dyfarnwyd £0.468m i gefnogi prosiectau ymarferol bychan a chanolig i agor ysgolion tu allan i oriau traddodiadol, yn benodol i addasu ysgolion yn ddiogel a'u hagor tu allan i oriau ysgol, er mwyn caniatáu i'r gymuned ddefnyddio'r cyfleusterau. Mae disgwyl i'r gyllideb gael ei gwario'n llawn.

- **Rhaglen Trawsnewid Trefi ar gyfer Prosiect Terfynfa Forol Amlwch** - Dyfarnwyd £0.920m o gyllid grant er mwyn cefnogi'r gwaith o adnewyddu adeilad Terfynfa Forol Amlwch er mwyn iddo gael ei ddefnyddio eto. Bydd y cyllid grant yn cyfrannu at gostau adeiladu a ffioedd proffesiynol. Mae £0.507m yn weddill ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27. Mae Uchelgais Gogledd Cymru wedi cytuno i ddarparu cyllid o'r Fargen Dwf i gefnogi'r Unedau Diwydiannol a'r Derfynfa Forol. Mae dyluniadau llawn wedi'u cynhyrchu ar gyfer yr Unedau a'r Derfynfa ac mae trafodaethau'n mynd rhagddynt â meddianwyr y Derfynfa Forol. Ymgynghorwyd â Grŵp Defnyddwyr y Porthladd a chafwyd adborth cadarnhaol.
- **Rhaglen Trawsnewid Trefi ar gyfer Grant Creu Lle Ynys Môn** – Dyfarnwyd £0.294m o gyllid grant i gefnogi gwaith adfywio Amlwch, Llangefni a Biwmares, a gwella isadeiledd gwyrdd yn Nant y Pandy, Llangefni, sy'n cyfrannu at Raglen Trawsnewid Trefi LIC. Sicrhawyd cyllid ychwanegol wedyn o'r Rhaglen Trawsnewid Trefi, gan fanteisio ar danwariant rhanbarthol yn chwarter 3 blwyddyn ariannol 2025/26. Mae'r dyfarniad grant diweddaraf bellach yn £0.952m, hyd at Fawrth 2027, ar gyfer 14 o brosiectau eiddo unigol yn Llangefni, Amlwch, Biwmares a Chaergybi. Mae £0.489m yn weddill ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27 a dylai'r grant ar gyfer y flwyddyn ariannol hon gael ei hawlio'n llawn.

3.2 Derbyniadau Cyfalaf

3.2.1 Dyma'r derbyniadau cyfalaf ar gyfer y flwyddyn hyd yma a'r derbyniadau cyfalaf a gynlluniwyd:-

	Cyllideb 2026/27 £'000	Derbyniwyd hyd at 30 Mehefin 2026 £'000	Rhagolwg hyd at 31 Mawrth 2027 £'000
Cronfa'r Cyngor:			
Mân-ddaliadau	0	0	0
Cyffredinol	155	0	155
Diwydiannol	0	0	0
Ysgolion	534	130	527
CRT	123	0	123
Cyfanswm	812	130	805

3.2.2 Rhagwelir £0.805m o dderbyniadau cyfalaf erbyn 31 Mawrth 2027 ac roedd £0.130m wedi'i dderbyn hyd at 30 Mehefin 2026 (16%).

3.2.3 Er bod disgwyl £0.805m o dderbyniadau cyfalaf, mae £3.585m o dderbyniadau cyfalaf ar gael i gyllido'r rhaglen gyfalaf, gan fod derbyniadau cyfalaf gwerth £2.780m wedi eu dwyn ymlaen o 2025/26 yn y gronfa wrth gefn derbyniadau cyfalaf. Ni fydd y swm cyfan ar gael i gyllido rhaglen gyfalaf y gronfa gyffredinol gan y bydd cyllid yn cael ei glustnodi i gyllido'r rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, fel rhan o gyllid cyfatebol y Cyngor, yn ogystal a chronfa wrth gefn clustnodedig Hamdden i gyllido gwelliannau hamdden, derbyniadau cyfalaf y CRT, yn ogystal â chyllid a glustnodwyd ar gyfer cynlluniau sydd wedi llithro o'r flwyddyn ddiwethaf.

4. RHAGOLWG O WARIANT GWIRIONEDDOL 2026/27

4.1 Isod ceir tabl sy'n dangos rhagolwg o Wariant ar 31 Mawrth 2027 a'r cyllid diwygiedig:-

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol £'000	Rhagolwg Gwariant £'000	(Tan) / Gorwariant a Ragwelir £'000	Amrywiant %
Tai - Cronfa Gyffredinol	2,685	2,685	0	0
Tai - CRT	33,263	33,425	162	0
Dysgu Gydol Oes	4,061	3,086	(975)	(24)
Economaidd ac Adfywio	12,757	12,757	0	0
Priffyrdd	7,689	7,689	0	0
Rheoli Gwastraff	5,043	5,043	0	0
Eiddo	4,781	4,365	(416)	(9)
Trawsnewid	1,536	1,181	(355)	(23)
Gwasanaethau Oedolion	312	312	0	0
Cyfanswm	72,127	70,543	(1,584)	(2)
Cyllidwyd Gan:	Cyllideb Flynyddol £'000	Cyllid a Ragwelir £'000	Amrywiant £'000	Amrywiant %
Grant Cyfalaf	44,779	44,779	0	0
Derbyniadau Cyfalaf	808	587	(221)	(27)
Benthyca â Chefnogaeth	5,316	4,340	(976)	(18)
Benthyca Digefnogaeth	6,821	6,686	(135)	(2)
Cyfraniad Refeniw	8,621	8,918	297	3
Cronfeydd Wrth Gefn	5,307	4,758	(549)	(10)
Benthyciad	475	475	0	0
Cyfanswm Cyllid	72,127	70,543	(1,584)	(2)

- 4.2 Fel y gwelir yn Nhabl 4.1, uchod, rhagwelir tanwariant o £1.584m yn y rhaglen gyfalaf ar gyfer 2026/27, a gallai'r tanwariant lithro i raglen gyfalaf 2027/28. Bydd y cyllid ar gyfer y llithriad hwn hefyd yn llithro i 2027/28 a bydd yn cael ei ystyried wrth lunio'r Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, y Strategaeth Gyfalaf a'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2027/28.

Rhoddir crynodeb isod o'r tanwariant sylweddol a ragwelir yn rhaglen gyfalaf y gronfa gyffredinol:-

Dysgu Gydol Oes

Rhagwelir tanwariant ar y gyllideb gyfalaf ar gyfer darparu mynediad i'r anabl i adeiladau addysg gan fod Grant ADY LIC yn cael ei ddefnyddio i gyllido gwaith i alluogi Mynediad i'r Anabl i Adeiladau Addysg yn 2026/27. Ar hyn o bryd, gofynnir am gael dwyn unrhyw danwariant ymlaen i gyllido gwaith yn 2027/28 a thu hwnt. Mae disgwyl hefyd i'r gyllideb gyfalaf ar gyfer adeiladau addysg danwario. Y rheswm am hyn yw bod cynnydd yn y gyllideb o £0.562m o'r Dyfarniad Grant Cyfalaf Atgyweirio a Chynnal a Chadw 2026/27. Mae penderfyniad bwriadol i beidio â cheisio gwario'r cyllid ar frys ond, yn hytrach, ei ddisodli yn erbyn gwariant arall yr oedd y Cyngor wedi ymrwymo iddo a'i ddwyn ymlaen i raglen fesuredig yn 2027/28.

Eiddo

Ni fydd cyllideb y cynllun Uwchraddio Toiledau Cyhoeddus yn cael ei wario'n llawn. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, defnyddiwyd y gyllideb hon i ddarparu cyllid cyfatebol ar gyfer rhaglen grant LIC, Y Pethau Pwysig, sy'n cyllido 80% o gostau cymwys. Nid oes rhaglen Y Pethau Pwysig yn 2026/27, ond mae'r Cyngor yn gobeithio y bydd y rhaglen yn rhedeg yn y dyfodol ac y bydd y tanwariant yn y gyllideb ar gael i gefnogi Y Pethau Pwysig a cheisiadau grant eraill. Defnyddiwyd £0.114m o'r gyllideb wreiddiol yn erbyn cynlluniau toiledau cyhoeddus ar wahan yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27. Ni chredir y byddai'n ddarbodus ymrwymo'r gyllideb hon ar gyfer prosiectau sy'n cael eu cyllido'n llwyr gan y Cyngor eleni tra bod posibilrwydd o ddefnyddio'r cyllid i wireddu prosiectau yn y dyfodol, pan fydd 80% o'r costau'n cael eu cyllido gan grantiau.

Rhagwelir y bydd y rhaglen gyfalaf ar gyfer mân-ddaliadau'n rhedeg ar draws dwy flynedd ariannol, a bydd £0.250m o danwariant yn y flwyddyn ariannol bresennol yn cael ei ddwyn ymlaen i flwyddyn ariannol 2027/28.

Trawsnewid

Mae buddsoddiad sylweddol wedi'i wneud i uwchraddio asedau TG mewn ysgolion gan ddefnyddio cyllid Llywodraeth Cymru (HWB). Pan fydd yr asedau hyn yn cyrraedd diwedd eu hoes ddefnyddiol, y Cyngor fydd yn gyfrifol am gyllido asedau newydd i gymryd eu lle. Caiff cyllid ei ddyrannu, pan fydd ar gael, i adeiladu cronfa wrth gefn i gyllido'r gwariant sylweddol, dros £2m, fydd yn angenrheidiol yn 2027/28. Mae £0.259m wedi'i ddyrannu i gyllido cost newid dyfeisiau TG ac isadeiledd mewn ysgolion â, bydd y cyllid yn cael ei ddwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf.

- 4.3** Y Gofyniad Cyllido Cyfalaf (GCC) a ragwelir ar 31 Mawrth 2027 yw £164.709m, sef y gofyn sylfaenol i'r Awdurdod fenthycu er mwyn cyllido ei Raglen Gyfalaf. Mae'r benthyca allanol yn £120.844m ar hyn o bryd ac mae'n golygu, yn ei hanfod, fod angen i'r Awdurdod fenthycu £43.865m i gyllido'r Rhaglen Gyfalaf bresennol. Os caiff y cyllid hwn ei fenthycu'n allanol, ni fydd yr Awdurdod yn mynd tu hwnt i'r terfynau benthyca a gymeradwywyd, yn unol â'r Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2026/27 (Atodiad 11).

5. BLYNYDDOEDD Y DYFODOL

- 5.1** Argymhellodd y Strategaeth Gyfalaf y dylai cyllid ar gyfer Rhaglen Gyfalaf 2026/27 gael ei gyfyngu i gyfanswm y grant cyfalaf cyffredinol a benthyca â chefnogaeth (fel y penderfynir gan Lywodraeth Cymru) ac amcangyfrif o werth unrhyw dderbyniadau cyfalaf a dderbynnir. Disgwylir i raglen gyfalaf 2027/28 ddilyn yr un egwyddorion, gyda'r grant cyfalaf cyffredinol a benthyca digefnogaeth yn cael eu defnyddio i ariannu adnewyddu cerbydau bob blwyddyn, buddsoddi mewn TGCh, adnewyddu asedau presennol a dyraniad blynyddol i gwrdd â chost y grantiau statudol i ddarparu Cyfleusterau i'r Anabl. Bydd cyllid ar gael hefyd ar gyfer ail-wynebu ffyrdd a phrosiectau cyfalaf sy'n denu grantiau allanol, a byddant yn cael eu harfarnu fesul achos.

Ar ôl i'r prosiectau uchod gael eu cyllido, bydd unrhyw gyllid dros ben yn cael ei ddefnyddio i gyllido cynlluniau cyfalaf newydd, gyda blaenoriaeth yn cael ei roi i brosiectau sy'n cyfrannu at amcanion y Cyngor, fel y cânt eu nodi yng Nghynllun y Cyngor 2022-2027, ac unrhyw gynlluniau a all gynhyrchu arbedion refeniw neu gynhyrchu incwm ychwanegol yn y dyfodol.

6. CASGLIAD

- 6.1** Dengys y canlyniadau ar ddiwedd chwarter 1, a'r gwariant cysylltiedig a ragwelir, fod y mwyafrif o brosiectau ar darged i'w cwblhau o fewn y gyllideb. Er bod disgwyl, ar hyn o bryd, i rai prosiectau danwario, rhaid nodi fod cyllidebau wedi cael eu hymrwymo a bod gofyn amdanynt, a gofynnir i'r cynlluniau hyn lithro i 2027/28 er mwyn eu cwblhau yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf. Mae'r Cyngor hefyd yn disgwyl derbyn £0.805m o dderbyniadau cyfalaf yn 2026/27 a bydd y cyllid hwn yn cyfrannu at gyllido'r Rhaglen Gyfalaf.

Crynodeb o Wariant Prosiectau Cyfalaf hyd yma yn erbyn y Gyllideb Gyfalaf a Rhagolwg o Wariant ar Ddiwedd y Flwyddyn

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Gwariant Gwirioneddol (£)	Gwariant wedi'i Ymrwymo (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd (%)	Gwariant a Ragwelir (£)	Tan / Gorwariant a Ragwelir (£)	Amrywiant (%)
Tai - Cronfa Gyffredinol								
Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl	1,170,000	0	582,192	582,192	50	1,170,000	0	0
Safle Sipsiwn a Theithwyr	1,261,335	0	13,500	13,500	1	1,261,335	0	0
Grant Galluogi	201,991	0	0	0	0	201,991	0	0
Cyfalaf Darparu Bwyd Brys	20,000	20,000	0	20,000	100	20,000	0	0
Tai Fforddiadwy	31,000	0	0	0	0	31,000	0	0
CYFANSWM	2,684,326	20,000	595,692	615,692	23	2,684,326	0	0
Tai - CRT								
Contract Gwres Canolog	500,000	0	0	0	(0)	500,000	0	0
Contract Gwaith Cynnal a Chadw a Gynlluniwyd	3,410,000	274,481	0	274,481	8	3,410,000	0	0
Gwella Perfformiad Ynni	3,200,000	395,684	0	395,684	12	3,200,000	0	0
Gwaith Amgylcheddol	500,000	52,166	0	52,166	10	500,000	0	0
Prynu Eiddo presennol a Datblygu Eiddo Newydd	17,708,500	2,242,410	0	2,242,410	13	17,871,188	162,688	1
Addasiadau Sector Cyhoeddus	500,000	60,905	0	60,905	12	500,000	0	0
Risg Tân	500,000	-1,550	0	-1,550	(0)	500,000	0	0
Fflyd	644,000	266,016	0	266,016	41	644,000	0	0
SATC	6,300,000	719,911	0	719,911	11	6,300,000	0	0
CYFANSWM	33,262,500	4,010,026	0	4,010,026	12	33,425,188	162,688	0
Dysgu Gydol Oes								
Mynediad i Adeiladau Addysg i'r Anabl	75,000	0	0	0	0	0	(75,000)	(100)
Adnewyddu Adeiladau Addysg	2,533,869	67,936	0	67,936	3	1,633,869	(900,000)	(36)
Diogelwch Ysgolion	63,000	0	0	0	0	63,000	0	0
Cynllun Grantiau Cyfalaf Gofal Plant	444,610	0	11,787	11,787	3	444,610	0	0
Uned Gofal Plant Y Fali	8,268	0	0	0	0	8,268	0	0
ADY 2026/27	468,225	0	0	0	0	468,225	0	0
Ysgolion Bro 2026/27	468,225	0	45,244	45,244	10	468,225	0	0
CYFANSWM	4,061,197	67,936	57,031	124,966	3	3,086,197	(975,000)	(24)

ATODIAD B

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Gwariant Gwirioneddol (£)	Gwariant wedi'i Ymrwymo (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd (%)	Gwariant a Ragwelir (£)	Tan / Gor Wariant a Ragwelir (£)	Amrywiant (%)
Economaidd ac Adfywio								
Cwrt Sboncen - Caergybi	27,100	0	0	0	0	27,100	0	0
Canolfan Hamdden Amlwch - Cydweithio ar Gwrt	55,500	0	0	0	0	55,500	0	0
Canolfan Hamdden Plas Arthur - Ystafelloedd Newid	350,000	0	0	0	0	350,000	0	0
Canolfan Hamdden Plas Arthur - Cynllun gwella	2,150,000	4,321	173,856	178,177	8	2,150,000	0	0
Menter Treftadaeth Treflun (THI) Cam II	1,000,000	674,645	277,729	952,373	95	1,000,000	0	0
Safle'r Crown	731,000	59,824	170,910	230,734	32	731,000	0	0
Terfynfa Forol Amlwch	507,000	13,984	199,880	213,864	42	507,000	0	0
Plot 3 Tregarnedd	500,000	81,220	0	81,220	16	500,000	0	0
Unedau Plot 2 Tregarnedd	500,000	99,400	182,798	282,198	56	500,000	0	0
Clirio Safle Peboc	500,000	69,142	103,445	172,587	35	500,000	0	0
Unedau Diwydiannol Amlwch (Bargen Dwf)	500,000	66,656	239,409	306,065	61	500,000	0	0
Grant Creu Lle	489,000	203,232	0	203,232	42	489,000	0	0
Datblygu Economaidd a Llesiant Amgylcheddol	323,000	0	0	0	0	323,000	0	0
Llithrfa Porth y Wrach - Camerâu Gorfodaeth	9,000	0	0	0	0	9,000	0	0
Pier a Phontynau Porthaethwy	225,000	0	0	0	0	225,000	0	0
Uwchraddio Toiledau a Llyfrgell Porthaethwy	150,000	0	0	0	0	150,000	0	0
Toiledau Cyhoeddus Amlwch	140,000	0	0	0	0	140,000	0	0
Goleudy a Bythynnod Llanddwyn	100,000	0	0	0	0	100,000	0	0
Gwella Pier Biwmares	224,000	0	0	0	0	224,000	0	0
Canolfan Gymuned Newry	51,000	0	0	0	0	51,000	0	0
Isadeiledd Morwrol	178,000	0	0	0	0	178,000	0	0
Isadeiledd Ymwelwyr	2,000	0	0	0	0	2,000	0	0
Balchder Bro	750,000	0	0	0	0	750,000	0	0
Cronfa Ffyniant Bro	3,295,000	464,607	0	464,607	14	3,295,000	0	0
CYFANSWM	12,756,600	1,737,031	1,348,026	3,085,057	24	12,756,600	0	0
Priffyrdd								
Cerbydau	363,000	0	0	0	0	363,000	0	0
Cerbydau Graeanu	324,000	0	50,137	50,137	15	324,000	0	0
Ailwynebu Priffyrdd	3,135,000	5,581	0	5,581	0	3,135,000	0	0
Cynlluniau Lliniaru Llifogydd (Cyllid Cyfatebol)	269,902	0	0	0	0	269,902	0	0
Depo Priffyrdd	155,000	0	0	0	0	155,000	0	0
Mân waith grant	127,321	43,387	4,000	47,387	37	127,321	0	0
Teithio Llesol	2,085,000	286	59,629	59,915	3	2,085,000	0	0
Cyfalaf Diogelwch Ffyrdd	500,000	4,478	0	4,478	1	500,000	0	0
Isadeiledd Bysiau	250,000	0	6,368	6,368	3	250,000	0	0
Cerbydau Allyriadau Isel lawn	350,000	3,442	12,088	15,529	4	350,000	0	0
Isadeiledd Gwefru Cerbydau Trydan	130,000	0	20,451	20,451	16	130,000	0	0
CYFANSWM	7,689,223	57,175	152,672	209,847	3	7,689,223	0	0
Rheoli Gwastraff								
Prosiectau Gwastraff	5,043,000	219,326	306,086	525,411	10	5,043,000	0	0
CYFANSWM	5,043,000	219,326	306,086	525,411	10	5,043,000	0	0

ATODIAD B

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Gwariant Gwirioneddol (£)	Gwariant wedi'i Ymrwymo (£)	Cyfanswm Gwariant (£)	Cyllideb Flynyddol a Wariwyd (%)	Gwariant a Ragwelir (£)	Tan / Gorwariant a Ragwelir (£)	Amrywiant (%)
Eiddo								
Adnewyddu Asedau Presennol	1,236,500	0	0	0	0	1,236,500	0	0
Adnewyddu ac Atgyweirio - Swyddfeydd y Cyngor	235,000	0	0	0	0	235,000	0	0
Adnewyddu ac Atgyweirio - Drysau Swyddfeydd y Cyngor	37,000	0	0	0	0	37,000	0	0
Adnewyddu ac Atgyweirio - Cartrefi Gofal	451,000	5,071	0	5,071	1	451,000	0	0
Mân-ddaliadau	400,000	0	0	0	0	150,000	(250,000)	(63)
Cysgodfannau Ceir Solar	459,000	0	0	0	0	459,000	0	0
Buddsoddi i Arbed - Eiddo	16,000	0	0	0	0	16,000	0	0
Grant Gwres Carbon Isel - Swyddfeydd y Cyngor	24,000	0	0	0	0	24,000	0	0
Grant Gwres Carbon Isel - 231	167,000	0	0	0	0	167,000	0	0
Grant Gwres Carbon Isel - 249	281,000	0	0	0	0	281,000	0	0
Grant Gwres Carbon Isel - 250	979,000	0	0	0	0	979,000	0	0
Grant Gwres Carbon Isel - 251	329,000	0	0	0	0	329,000	0	0
Uwchraddio Toiledau Cyhoeddus	166,000	0	0	0	0	0	(166,000)	(100)
CYFANSWM	4,780,500	5,071	0	5,071	0	4,364,500	(416,000)	(9)
Trawsnewid								
TGCh	922,000	10,315	41,606	51,921	6	922,000	0	0
Hwb TG	614,000	0	0	0	0	259,000	(355,000)	(58)
CYFANSWM	1,536,000	10,315	41,606	51,921	3	1,181,000	(355,000)	(23)
Gwasanaethau Oedolion								
Adnewyddu ac Atgyweirio - Gors Felen	312,000	0	0	0	0	312,000	0	0
CYFANSWM	312,000	0	0	0	0	312,000	0	0
CYFANSWM	72,125,346	6,126,879	2,501,112	8,627,991	12	70,542,034	(1,583,312)	(2)

Newidiadau i gyllidebau / cynlluniau ychwanegol a ychwanegwyd ar ôl gosod y gyllideb

Cynllun	Cyllideb £	CYLLID				
		Grant £	Cronfa Wrth Gefn Cyfalaf £	Benthyca â Chefnogaeth £	Benthyca Digefnogaeth £	Refeniw Cyfraniad £
Man Aros Star	1,261,335	1,261,335				
Teithio Llesol	2,085,000	2,085,000				
Isadeiledd Bysiau	250,000	250,000				
Cerbydau Allyriadau Isel lawn	350,000	350,000				
Dioglewch Ffyrdd	500,000	500,000				
Cynlluniau llifogydd	127,321	108,223			19,098	
Cyllid cyfatebol cynllun llifogydd	(19,098)				(19,098)	
ADY	468,225	468,225				
Ysgolion Bro	468,225	468,225				
Galluogi	201,991	201,991				
Grant addysg bychan	390,610	390,610				
Cyfalaf ychwanegol - Ysgolion	561,869	561,869				
Cyrtiau Sboncen	27,100	24,390	2,710			
Uned Gofal Plant Y Fali	8,268	8,268				
Cyfalaf Bwyd Brys	20,000	20,000				
THI Cam II	1,000,000	1,000,000				
Plot 3 Tregarnedd	500,000	500,000				
Unedau Plot 2 Tregarnedd	500,000	500,000				
Clirio Safle Peboc	500,000	500,000				
Unedau Diwydiannol Amlwch (Bargen Dwf)	500,000	500,000				
Priffyrdd - diwygio'r cyllid	0	30,000	52,000	(82,000)		
Gwastraff - diwygio'r cyllid	0	358,000	(358,000)			
Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl - diwygio'r cyllid	0	(70,000)	70,000			
CRT	(2,263,500)	1,591,000			(5,206,000)	1,351,500
CYFANSWM	7,437,346	11,607,136	(233,290)	(82,000)	(5,206,000)	1,351,500